□□□□□□□□□,□□□□□ □□□□□□□□□□□ ***27-***□□,□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□ □□□□□,□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□□

Ինչպես արդեն հաղորդել ենք, ընտրություններին իրենց թեկնածություններն են առաջադրել տարբեր թեքվածության կուսակցությունների եւ նախաձեռնող խմբերի 23 թեկնածուներ, որոնցից երեքը կին են (եւս մի էական տարբերություն¤: Թեպետ, ամենայն հավանականությամբ, հիմնական պայքարը կծավալվի երեք թեկնածուների միջեւ: Խոսքը վերաբերում է «Վրացական երազանք» կոալիցիայից 44-ամյա Գիորգի Մարգվելաշվիլուն, «Միասնական ազգային շարժում» կուսակցությունից 41-ամյա Դավիթ Բաքրաձեին եւ «Ժողովրդավարական շարժում՝ միասնական Վրաստանի» թեկնածու, Վրաստանի խորհրդարանի նախկին նախագահ, ժամանակին երկու անգամ երկրի նախագահի ժամանակավոր պաշտոնակատար, 49-ամյա Նինո Բուրջանաձեին: Թեպետ ընտրություններին մասնակցում են նաեւ հասարակության հայտնի գործիչներ, մասնավորապես, Քրիստոնեա-ժողովրդավարական շարժման լիդեր, լրագրող Գիորգի Թարգամաձեն, ԿԸՀ-ի նախկին նախագահ Զուրաբ Խարատիշվիլին, Լեյբորիստական կուսակցության նախագահ Շալվա Նաթելաշվիլին, փաստաբան Քարթլոս Ղարիբաշվիլին, կոմկուսի կենտկոմի նախկին առաջին քարտուղար Ավթանդիլ Մարգիանին, Նեստան Կիրթաձեն, Կոբա Դավիթաշվիլին, Սերգո Զավախաձեն եւ ուրիշներ:
Փորձագետների գնահատմամբ, ներկայիս ընտրությունները բավականին հիշեցնում են երկրի պատմության մեջ առաջին անգամ անցկացված նախագահական ընտրությունները: 1991 թվականի ընտրություններն էլ էին աչքի ընկնում ոչ միայն նախագահության թեկնածուների բազմաքանակությամբ, այլեւ՝ ծրագրերի բազմազանությամբ, սկսած զուտ ազգայնական թեքվածությունից եւ վերջացրած ոչինչ չասող, եվրոպական հռչակագրերից առանձնացված մեջբերումներով հագեցված ծրագրերից: Ըստ փորձագետների գնահատման՝ մյուս նմանությունը իրականացվող քարոզարշավի հագեցվածությունն է, որի ընթացքում թեկնածուներն ու նրանց կողմնակիցները չեն զլանում տարբեր, շատ հաճախ էլ անիրատեսական խոստումներ տալուց: Խոսքը վերաբերում է, մասնավորապես կոմունալ սակագների ոչ ավելի, ոչ պակաս կիսով չափ կրճատելուն, անգամ հարսանեական ճանապարհորդությունները կազմակերպելուն: Իսկ ինչ վերաբերում է լուրջ խոստումներին, ապա դրանք աննշան տարբերություններով եւ դրանց կատարման մեթոդներով առնչվում են սոցիալական, առողջապահության, գործազրկության եւ հրատապ այլ հարցերին: Բոլորի ծրագրերում, միանշանակորեն բարձրացված է երկրի տարածքային ամբողջականության վերականգնման հարցը, թեպետ մեկ-երկուսի բացառությամբ, այդ ուղղությամբ իրատեսական քայլեր ոչ մեկը չի առաջադրում:
Սրանով, կարելի է ասել նմանություններն սպառվում են, սկսվում են տարբերությունները եւ ի պատիվ ներկայիս իշխանության, կարելի է ասել, որ ներկայիս ընտրությունները որոշակիորեն աչքի են ընկնում ինչպես գործողությունների ազատությամբ, այնպես էլ՝ քարոզարշավի իրականացման որոշակի իրավահավասարությամբ:
Տարբերությունների թվում ամենաէականը կարելի է համարել այն հանգամանքը, որ 2013 թվականի հոկտեմբերի 27-ի ընտրությունների արդյունքներով ընտրված Վրաստանի չորրորդ նախագահը երկրի քաղաքական կյանքում իր տեղն զբաղեցնելու է

նշանակալիորեն սահմանափակված իրավասություններով ու նոր առաքելությամբ:
Երկրի Սահմանադրությունում կատարված փոփոխությունների համաձայն, նոր նախագահի իրավասությունների մեջ մտնում են պարգեւատրումները, ներման եւ քաղաքացիության շնորհման հարցերը: Նախագահի գլխավոր գործառույթներից է մնում ճգնաժամային իրավիճակներում խորհրդարանը ցրելու եւ արտակարգ դրություն հայտարարելու իրավունքը, այսինքն որպես գլխավոր հրամանատար, զինված ուժերի օգտագործման իրավունքը:
Նախագահական ընտրություններից մեկ օր շուտ, նորընտիր նախագահի իրավասությունների հստակեցման նպատակով մենք դիմեցինք Վրաստանի խորհրդարանի իրավաբանական կոմիտեի նախագահ, ճանաչված սահմանագրագետ Վախթանգ Խմալաձեին:
-□□□□□□ □□□□□□□□,□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□,□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□
- Նախ կցանկանայի ասել, որ երկրի կառավարման մեր ընդունած մոդելը, աննշան տարբերություններով, գործում է եվրոպական գրեթե բոլոր երկրներում: Մինչ այդ, այն անսահմանափակ իրավասությունները, որոնցով Սահմանադրությունը լիազորել էր Վրաստանի նախագահին, հանգեցնում էին հենց այդ սահմանադրական սկզբունքների կոպիտ խախտման: Փոփոխությունները թույլ են տալիս աստիճանաբար վերականգնելու այդ սկզբունքները: Ամենայն հավանականությամբ, Սահմանադրությունը առաջիկայում կրկին կկարգավորվի, քանի որ ներկա դրությամբ էլ այն լրիվությամբ չի ազատված սկզբունքային սխալ դրույթներից: Օրինակ, վերցնենք կառավարության կազմավորման կարգը, որը ներառում է մի շարք միմյանց բացառող դրույթներ:
Հիմա կոնկրետ հարցով: Սահմանադրական փոփոխության համաձայն, նախագահից հանվում է գործադրի գործառույթը եւ կառավարության գործունեությունում միջամտելու իրավունքը: Դա նշանակում է, որ այսուհետեւ գործադիր իշխանությունը լրիվությամբ վերապահվում է կառավարությանը, հետեւաբար, դրա արդյունքների համար էլ պատասխանատվությունը լրիվությամբ դրվում է կառավարության վրա:
Սահմանափակվում է նաեւ նախագահի դերը արտաքին քաղաքական կուրսի կանխագծման եւ իրականացման գործում: Իսկ դա նշանակում է, որ նախագահը, առանց կառավարության համաձայնության, իրավասու չէ անցկացնել բանակցություններ, ստորագրել միջազգային պայմանագրեր եւ այլն:
-□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□
- Ներքաղաքական ոլորտում, սահմանադրական փոփոխությունների կիրարկումից հետո նախագահը, բացառությամբ զինված ուժերին վերաբերող հրամանագրերի, մյուս կարգադրությունները համաձայնեցնելու է վարչապետի հետ: Սահմանափակվում են նախագահի իրավունքները ազգային կարգավորման հանձնաժողովների եւ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի անդամների նշանակման հարցում:
Նախագահի իրավունքների սահմանափակումը անդրադառնում է նաեւ ազգային անվտանգության խորհրդի գործունեության վրա, որի գլուխը նախագահն է: Այդ առումով խորհուրդը զբաղվելու է միայն ռազմական հարցերով:
-□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□
- Ամենակարեւոր իրավասությունը, որը վերապահվում է նախագահին, դա առնչվում է ճգնաժամային իրավիճակներում արտակարգ կամ պատերազմական վիճակի հռչակման իրավունքին, այսինքն՝ որպես գլխավոր հրամանատար իրավասու է օգտվելու զինված

ուժերի օգտագործման իրավունքից: Նախագահն իրավասու է նաեւ ճգնաժամային իրավիճակում ցրելու խորհրդարանը եւ նշանակելու խորհրդարանական նոր ընտրություններ:
Վրաստանի նորընտիր նախագահին վերապահվում է պարգեւների, ներման ու քաղաքացիության շնորհման հետ կապված հարցերի լուծումը: Բացի այդ, նախագահն է խորհրդարանին ներկայացնելու վարչապետի թեկնածությունը, թեպետ զրկվում է վերջինիս միանձնյա նշանակման մինչ այդ ունեցած իրավունքից: Եթե խորհրդարանը հավանություն չի տալիս նախագահի առաջադրած վարչապետի թեկնածությունը, ապա սահմանադրական փոփոխություններով խորհրդարանն իրավասու է, առանց նախագահի հետ համաձայնեցման, ընտրելու վարչապետին:
Վերջում ավելացնենք, որ մինչ այդ անկախ պետականության պայմաններում անցկացված նախագահական հինգ ընտրությունները ավարտվել են մեկ տուրով: 1991թ. կայացած առաջին ընտրություններում հաղթեց Զվիադ Գամսախուրդիան՝ ստանալով քվեների գրեթե 88 տոկոսը: 1995-ին կայացած ընտրություններում քվեների 77 տոկոսով հաղթեց Էդուրադ Շեւարդնաձեն, 2000թ. նախագահական ընտրություններում էլ հաղթեց Շեւարդնաձեն՝ ստանալով քվեների 82 տոկոսը: 2004-ին կայացած վաղաժամկետ ընտրություններում քվեների 96 տոկոսով հաղթեց Միխեիլ Սաակաշվիլին: Եթե այս ընտրությունները համարվեցին ազատ եւ արդար, ապա Սաակաշվիլու երկրորդ ընտրությունը 2008-ին կասկածի տեղիք տվեց:
Այսպիսով, վաղը՝ հոկտեմբերի 27-ին, Վրաստանը կընտրի թվով չորրորդ նախագահին, նոր լիազորություններով եւ նոր առաքելությամբ:

□□□□□ □□□□□□□□□